

Nieuw statuut inzake semi-agorale sportbegeleiding: doorbraak binnen de Vlaamse Regering. Verdere professionalisering en erkenning van de sportbegeleiders eindelijk in zicht.

Joris De Wortelaer aan het woord.

Sinds jaar en dag weerklinkt vanuit de sportsector de vraag naar de implementatie van een nieuw statuut voor de semi-agorale sportbegeleiders steeds luider. Deze echo werd eveneens door de Vlaamse Minister van Sport Philippe Muyters opgevangen. Om dit statuut uit te werken, deed hij beroep op een selecte ploeg van specialisten van de Vrije Universiteit Brussel¹, waarvan de meesten ook advocaat-vennoot zijn bij Bloom Law.

Met de recente goedkeuring van de Visienota betreffende het statuut van de semi-agorale sportbegeleider door de Vlaamse Regering werd eind februari een belangrijke mijlpaal gezet.

Voorzichtigheid is wel geboden, want deze hele regelgeving dient eveneens op het federale niveau te worden goedgekeurd. Bepaalde aspecten hebben immers een onmiddellijke impact op de sociale en fiscale wetgeving.

De krachtlijnen van dit ontwerp luiden als volgt.

1. Nieuw semi-agoraal statuut, naast vrijwilligerswerk en reguliere arbeid

Semi-agorale sportbegeleiders zijn noch vrijwilliger, noch reguliere werknemers, ambtenaren of zelfstandigen. In de praktijk vormt een semi-agorale activiteit de semi-professionele opvulling van de eigen vrije tijd. Deze activiteit is enerzijds 'te groot' om via het vrijwilligerstatuut te worden ondervangen, en anderzijds dan weer 'te klein' om als een vorm van reguliere arbeid te worden beschouwd.

Het ontwerp volgt de essentie van deze vrijetijdsgedachte. De semi-agorale sportbegeleider oefent als dagelijks beroep meestal een andere professionele hoofdbezigheid uit. Deze hoofdbezigheid verschaft hem een inkomen en een sociale bescherming. Maar daarbuiten wenst hij een deel van zijn vrije tijd aan te wenden om als semi-professionele sportbegeleider op te treden. Hiervoor krijgt hij van de sportorganisatie een beperkte vergoeding, en worden de bureaucratische formaliteiten voor alle betrokkenen tot een minimum herleid. Deze basisfilosofie bepaalt het hele ontwerp. Dus "*light to use and easy to implement*".

De vergoeding zelf wordt op een fiscaalvriendelijke wijze belast. De achterliggende bedoeling beoogt eveneens het terugdringen van elk zwartgeldcircuit. In ruil wordt rechtszekerheid geboden. Wie voor het statuut opteert, en de spelregels volgt, loopt geen risico. Vooral voor bestuurders van

¹ G Van Limberghen (VUB), J. De Wortelaer (VUB en Bloom Law), K Salomez (VUB en Bloom Law), M Maus (VUB en Bloom Law)

sportclubs is deze nieuwe regelgeving van cruciaal belang. Semi-agorale sportbegeleiders, die iets meer dan vrijwilligers verdienen, worden immers als werknemers beschouwd. In deze hypothese zijn meestal de bestuurders van sportclubs persoonlijk aansprakelijk. Zowel op burgerrechtelijk als strafrechtelijk gebied. Om deze risico's grotendeels te elimineren werd de toepassing van dit statuut heel erg vereenvoudigd, zodat de drempel om de "oude" tradities met vergoedingen uit de sigerendoos te verlaten, zeer groot wordt. Zeker voor wie in deze context een persoonlijke aansprakelijkheid draagt wanneer het misloopt.

Op de vergoeding, die de semi-agorale sportbegeleider ontvangt, zijn geen sociale bijdragen verschuldigd. Dit biedt het grote voordeel dat de parafiscale druk op de vergoeding daalt. Dus meer netto-inkomsten worden gegarandeerd. Keerzijde is natuurlijk dat wie geen sociale bijdragen betaalt, ook geen sociale bescherming opbouwt. Hiervoor dient natuurlijk de professionele hoofdbezigheid. Wie geen professionele hoofdactiviteit heeft met bijhorende sociale bescherming, kan van dit nieuwe statuut geen gebruik maken. Zoniet wordt een categorie van mensen gecreëerd, die buiten elke vorm van sociale bescherming zou kunnen vallen. Natuurlijk kunnen deze laatsten hetzij als vrijwilliger, hetzij als reguliere werknemer binnen de sportsector actief zijn.

Het begrip 'semi-agorale arbeid' verwijst zelf formeel naar elke vorm van arbeid in de publieke of private non-profitsector, die niet als vrijwilliger, maar tegen een beperkte verloning wordt verricht. Dit in een georganiseerd verband ten behoeve van anderen of van de samenleving. Deze definitie werd zo in het ontwerp opgenomen.

2. Limitatieve opsomming van de betrokken sportbegeleiders

Niet elke 'begeleider' kan aanspraak maken op het nieuwe statuut. De doelgroep wordt beperkt.

Dit via twee technieken.

In de eerste plaats verduidelijkt het wetsontwerp het begrip 'sportbegeleider', door te verwijzen naar elke natuurlijke persoon die zich bezig houdt met sport specifieke of sport gerelateerde begeleiding van recreatieve en competitieve sportbeoefenaars of met het leiden of beoordelen van een sportcompetitie op basis van een geldend spel-, wedstrijd- of kampreglement, uitgevaardigd door de organiserende sportorganisatie. Dit is de algemene definitie.

Vervolgens wordt deze algemene definitie concreet beperkt tot sporttrainers, sportlesgevers, sportcoaches, jeugdsportcoördinatoren, sportscheidsrechters, juryleden en stewards. Wie deze hoedanigheid niet bezit, zal zich niet op het semi-agorale statuut kunnen beroepen. Dit geldt bijvoorbeeld voor bestuurders, logistieke medewerkers, Niets belet natuurlijk een eventuele combinatie waarbij een logistieke medewerker ook trainer is. In deze veronderstelling kan het semi-agorale statuut op de trainer worden toegepast. Tegelijkertijd kan men weliswaar niet als betaalde vrijwilliger optreden.

3. Geen commerciële sportorganisaties toegelaten

Uitsluitend feitelijke verenigingen of private of publieke rechtspersonen hebben toegang tot het statuut. Centraal hierbij staat het verwezenlijken van een onbaatzuchtige doelstelling, die het loutere individuele belang overstijgt. Dus de echte maatschappelijke meerwaarde rechtvaardigt het gebruik van dit statuut. Hierdoor worden eenmanszaken of commerciële organisaties van het toepassingsgebied uitgesloten, waardoor verdere misbruiken worden voorkomen. Voor commercie is hier dus geen ruimte.

4. Semi-agorale sportbegeleiding blijft een nevenactiviteit

Als uitgangspunt geldt dat semi-agorale sportbegeleiding een nevenactiviteit vormt die moet gepaard gaan met een professionele hoofdbezigheid. Het is precies deze professionele hoofdbezigheid die garant staat voor de inkomensverwerving en sociale bescherming van de betrokkene en het recht op socialezekerheidsuitkeringen opent. Personen zonder professionele hoofdbezigheid vallen dan ook buiten dit stelsel. Voor gepensioneerden werd wel een uitzondering voorzien.

5. Absolute rechtszekerheid via een verplicht opgelegde standaardovereenkomst

Het wetsontwerp streeft naar een absolute rechtszekerheid. Vandaar dat het gebruik van een bij wet bepaalde schriftelijke standaardovereenkomst verplicht is. Voortaan geen gedoe meer met de vraag wat in dergelijke overeenkomst moet worden opgenomen.

In deze schriftelijke overeenkomst moeten volgende bepalingen opgenomen:

- a) de identiteit van semi-agorale sportbegeleider en de betrokken sportorganisatie, met inbegrip van het juridisch statuut van de organisatie en de maatschappelijke zetel, en, indien het gaat om een feitelijke vereniging, de identiteit en woonplaats van de verantwoordelijke(n) van de vereniging.
- b) het opschrift 'overeenkomst inzake semi-agorale sportbegeleiding'.
- c) het voorwerp van de overeenkomst met een algemene omschrijving van de beoogde activiteiten. Deze omschrijving verduidelijkt voor welke activiteiten de semi-agorale sportbegeleider wordt ingezet, bijvoorbeeld als trainer, jurylid, scheidsrechter, steward,
- d) de plaats en het tijdstip of het rooster van uitvoering van de overeenkomst, alsmede de omvang van de semi-agorale sportbegeleiding, die per kalenderjaar maximaal 500 uren mag bedragen.
- e) de wijze van registratie van de effectieve prestaties van semi-agorale sportbegeleider.
- f) de bepaalde duur van de overeenkomst, die maximaal één jaar bedraagt.
- g) de berekeningswijze en het bedrag van de vergoeding van semi-agorale sportbegeleiding;
- h) de berekeningswijze en het bedrag van de eventueel overeengekomen vergoeding van de werkelijke kosten die de semi-agorale sportbegeleider maakt voor de sportorganisatie bij effectieve verplaatsingen tussen zijn woonplaats en de plaats van uitvoering van deze overeenkomst.
- i) het tijdstip van betaling van de vergoeding van semi-agorale sportbegeleiding en van de eventuele vergoeding voor verplaatsingskosten. Deze vergoedingen moeten worden betaald binnen de twee maanden na de prestatie of verplaatsing waarvoor zij verschuldigd zijn.
- j) de verzekeringen die door de organisatie werden gesloten ten behoeve van semi-agorale sportbegeleider. Naast de verplicht opgelegde verzekeringen, kan de betrokken sportorganisatie voorzien in bijkomende dekkingen. Ook deze bijkomende verzekeringspolissen moet worden vermeld in de overeenkomst;
- k) de opzeggingsmodaliteiten en -termijn(-en) en de eventueel verschuldigde opzeggingsvergoeding, zoals bepaald in deze wet.

l) de toepasselijke regels inzake deontologie.

m) de verklaring van de partijen dat zij ervan op de hoogte zijn dat het hen niet is toegestaan om een hogere vergoeding voor semi-agorale sportbegeleiding of een hogere verplaatsingsvergoeding te bedingen of toe te kennen dan toegestaan door deze wet.

n) de verbintenis van semi-agorale sportbegeleider om 1) de sportorganisatie alle nuttige inlichtingen te verstrekken omtrent de omvang van zijn semi-agorale sportbegeleiding tijdens hetzelfde en het vorige kalenderjaar bij andere sportorganisaties, en zijn vergoeding als semi-agorale sportbegeleider die door andere sportorganisaties tijdens hetzelfde en het vorige kalenderjaar werden of worden toegekend en 2) alle voorzorgsmaatregelen te treffen, opdat hij nooit een hogere vergoeding van zijn semi-agorale sportbegeleiding of een hogere dan de toegelaten verplaatsingsvergoeding verwerft via het sluiten of uitvoeren van één of meer overeenkomsten inzake semi-agorale sportbegeleiding;

o) de bevestiging dat de semi-agorale sportbegeleider alle noodzakelijke inlichtingen van de organisatie heeft verkregen op het vlak van de risico's verbonden aan de semi-agorale sportbegeleiding en de toepasselijke veiligheidsvoorschriften, alsmede de verbintenis van semi-agorale sportbegeleider om deze na te leven.

6. Verzekeringen

Sportbegeleiding gaat in de praktijk gepaard met een aantal risico's die inherent zijn aan sportactiviteiten. Het wetsontwerp wil de mogelijke financiële gevolgen daarvan voor de desbetreffende semi-agorale sportbegeleiders inperken en legt daarom aan alle betrokken sportorganisaties de verplichting op om een ongevallenverzekering, een verzekering inzake burgerlijke aansprakelijkheid en een verzekering inzake lichamelijke schade te sluiten. Afwijkingen op deze verplichting zijn niet toegestaan. De bescherming van de semi-agorale sportbegeleiders primeert.

7. Geen sociaalrechtelijke hinderpalen

Het doeltreffend organiseren van semi-agorale sportbegeleiding is onverenigbaar met de ongebreidelde toepassing van de sociale wetgeving. Anders dan bij een professionele arbeidsrelatie speelt de economische afhankelijkheid van de semi-agorale sportbegeleider ten opzichte van zijn organisatie geen primordiale rol. De semi-agorale sportbegeleiding is een zuiver nevenactiviteit. Hierbij behouden partijen een hoge graad van onafhankelijkheid ten opzichte van elkaar.

In deze context mag de sociale wetgeving geen hinderpaal vormen voor de verdere ontwikkeling van semi-agorale activiteit. Het is hierbij duidelijk niet de bedoeling om opnieuw vanuit de sociale wetgeving drempels op te bouwen, die uiteindelijk tot gevolg hebben dat het stauwt weeral niet zal worden toegepast. Vrije tijd blijft vrije tijd, en deze valt buiten de bescherming van de sociale wetgeving.

Elke twijfel omtrent de mogelijke toepassing van de sociale wetgeving wordt dan ook vermeden. Dit in tegenstelling tot het actuele statuut van de vrijwilligers.

Om die reden bevestigt het wetsontwerp uitdrukkelijk dat een hele rits sociale spelregels niet van toepassing is (oa de wet betreffende de arbeidsovereenkomsten, de loonbeschermingswet, de RSZ-

wet, ...). Verborgen valkuilen worden zo vermeden, en krijgen de bestuurders van de sportclubs meer nachtrust.

8. Een begrensde vergoeding

Het specifieke karakter van semi-agorale sportbegeleiding heeft tot gevolg dat de sportorganisatie een beperkte vergoeding kan toekennen. Deze kan volgende componenten omvatten:

- hetzij een vergoeding van semi-agorale sportbegeleiding,
- hetzij een vergoeding van de werkelijke kosten die de betrokkene heeft gemaakt voor de sportorganisatie bij effectieve verplaatsingen tussen de woonplaats en de plaats van de sportactiviteiten,
- hetzij een combinatie van beide vergoedingen.

De overeengekomen vergoeding van semi-agorale arbeid kan zowel in geld als met in geld waardeerbare voordelen worden toegekend. In deze laatste hypothese geldt de courante waarde van het voordeel.

De semi-agorale sportbegeleider en de betrokken organisatie kunnen de vergoeding van semi-agorale arbeid en/of de vergoeding van de verplaatsingskosten grotendeels vrij bepalen. Er geldt geen gegarandeerde minimumvergoeding. Niettemin bestaan wel maximumdrempels. Dit om vooral de reguliere arbeid in de sportsector te beschermen. De bedoeling is geenszins om tussen de semi-agorale sportbegeleiders en de reguliere professionele sportbegeleiders een (oneerlijke) concurrentie te doen ontstaan.

9. Maximale vergoeding.

Het wetsontwerp legt wel de maximumbedragen van de overeengekomen vergoedingen vast. Deze kunnen wel nog fluctueren ingevolge de parlementaire besprekingen.

De maximale omvang van de vergoeding van semi-agorale arbeid bedraagt 5.000 EUR bruto per kalenderjaar (niet-geïndexeerd bedrag 3.255 EUR) en 10 EUR² bruto per uur (niet-geïndexeerd bedrag 6,51 EUR). Het maximumbedrag per uur is het resultaat van de deling van de maximumvergoeding per kalenderjaar door het maximaal aantal uren dat per jaar mag worden besteed aan de semi-agorale sportbegeleiding. De maximaal toegelaten tijdsbesteding geldt als een afzonderlijk te respecteren voorwaarde en mag dus ook niet worden overschreden, ingeval een lagere vergoeding dan 10 EUR bruto per uur wordt overeengekomen. De maximale tijdsinvestering bedraagt 500 uren per kalenderjaar.

Deze drie maximumgrenzen gelden ongeacht het aantal sportorganisaties waarvoor de semi-agorale sportbegeleider optreedt in de loop van eenzelfde kalenderjaar.

Deze strikte maximumgrenzen, zowel qua vergoeding als qua tijdsbesteding, worden opgelegd om elke ongewenste uitstroom van professionele naar semi-agorale sportbegeleiding te vermijden.

De maximale vergoeding van semi-agorale sportbegeleiding vermijdt bovendien dat een te sterke looncompetitiviteit tussen sportorganisaties en semi-agorale sportbegeleiders zou ontstaan. Hierbij

² Opgelet, de begrenzing van het uurloon vormt nog het voorwerp van een politiek debat. Dit bedrag zou nog kunnen verhogen. Bepaalde bronnen spreken van 15 EUR/uur.

wordt opgemerkt dat deze vergoeding uitsluitend kan worden toegekend voor effectieve activiteiten als semi-agorale sportbegeleider. Meestal houden deze activiteiten rechtstreeks verband met een competitie, wedstrijd, training, manifestatie, Niettemin staat dit wetsontwerp ook toe, met het oog op de bevordering van de kwaliteit van de sportbegeleiding, om de overeengekomen uurvergoeding tevens toe te kennen voor de nodige voorbereidingstijd, de opvang en de bespreking na de wedstrijd, training, enz. en voor periodes van bijscholing, enz. De betrokken sportorganisatie en sportbegeleider moeten wel het bewijs kunnen leveren dat de activiteiten waarvoor dit gedeelte van de vergoeding is toegekend, ook effectief zijn verricht. Dus geen vergoeding voor fictieve prestaties.

10. Geen sociale bijdragen

Noch op de vergoeding van semi-agorale arbeid, noch op de eventuele vergoeding van verplaatsingskosten worden sociale bijdragen geheven.

11. Fiscaliteit

De vergoeding van semi-agorale sportbegeleiding wordt als diverse inkomsten gekwalificeerd.

Deze vergoeding bedraagt maximum 5.000 EUR bruto per kalenderjaar (niet-geïndexeerd bedrag 3.255 EUR). Om de administratieve belasting voor de sportorganisaties te beperken, wordt niet voorzien in de verplichting voor de sportorganisaties om een voorheffing in te houden en door te storten. De belasting van de vergoeding geschiedt na de voorafgaandelijke forfaitaire aftrek van 30 % wegens beroepskosten.

Er wordt niet voorzien in de mogelijkheid om een hoger bedrag aan bewezen beroepskosten af te trekken, rekening houdend met de mogelijkheid om een vergoeding tot terugbetaling van door de sportbegeleider voorgeschoten verplaatsingskosten toe te kennen. Het restsaldo (van geïndexeerd maximaal 3.500 EUR) wordt vervolgens onderworpen aan een vaste aanslagvoet van 25 %. De netto vergoeding bedraagt bijgevolg geïndexeerd maximaal 4.125 EUR. Of anders uitgedrukt, van een brutokost van 5.000 EUR voor de sportorganisatie, houdt de sportbegeleider 4.125 EUR netto over. Zeker niet slecht rekening houdend met de normale belastingdruk.

Voorts kan de semi-agorale sportbegeleider forfaitair worden vergoed voor de werkelijke kosten die hij per fiets, met de eigen wagen of het openbaar vervoer heeft gemaakt voor de sportorganisatie bij effectieve verplaatsingen tussen de woonplaats en de plaats van semi-agorale sportbegeleiding. De maximale tussenkomst in deze kosten wordt thans wel beperkt tot:

- de prijs van het ticket voor het openbaar vervoer
- 0.22 EUR/km voor de fiets
- 0.3363 EUR/km voor de wagen³

³ Opgelet deze bedragen kunnen evolueren.

12. Overzicht

Volgend schema biedt een snel en vereenvoudigd inzicht in de financiële impact van de verschillende statuten:

	Vrijwilliger	Semi-agorale sportbegeleider	Sportbegeleider werknemer
Brutokost voor de sportorganisatie (max per jaar)	1.334,55 EUR	5.000 EUR	5.000 EUR ⁴
Netto	1.334,55 EUR	4.125 EUR	1.671 EUR tot 2.577 EUR ⁵

13. En nu?

Het nemen van de eerste horde is onvoldoende. Vermits dit wetsontwerp ook impact heeft op de federale regelgeving, zal ook het nationale parlement zich hierover buigen. Wij duimen op een implementatie vanaf het najaar 2017 of begin 2018.

14. To do als sportorganisatie

Het voorliggende ontwerp dient nog op federaal niveau te worden goedgekeurd. Daarna kan het zeer snel gaan. Vanuit een gezond beheer van de sportclub is het aangewezen om een voorbereidende analyse van de mogelijke opportuniteiten te maken, dit in de wetenschap dat de krachtlijnen van deze regelgeving wellicht niet fundamenteel gewijzigd worden.

Indien volgende 5 vragen positief worden beantwoord, dan is er werk aan de winkel:

- mijn organisatie wenst de aansprakelijkheid van de bestuurders drastisch in te perken;
- mijn organisatie verloont nu of in de toekomst sportbegeleiders aan een bedrag dat hoger ligt dan de loutere vrijwilligersvergoeding van +/- 1.334 EUR/jaar of verloont 'alternatief';
- mijn organisatie wenst een duidelijke (semi-)professionalisering door te voeren, die zich uit in het aantrekken van gemotiveerde sportbegeleiders, en het uitwerken van een correcte verloning;
- mijn organisatie beschikt niet over de middelen om werknemers-sportbegeleiders aan te trekken, en zoekt een alternatief;

⁴ De vergoeding is in principe onbegrensd. Omwille van de vergelijking wordt 5.000 EUR gehanteerd

⁵ Er werd rekening gehouden met een patronale RSZ-bijdrage ad 30%, een persoonlijke RSZ-bijdrage ad 13.07% en een fiscale aanslag van 50%. In de praktijk ligt de fiscale aanslag lager, maar zelfs bij een aanslag van 25% bedraagt de netto-return slechts 2.574,75 EUR

- mijn organisatie wenst elke vorm van bureaucratie te vermijden, en dit statuut aan minimale kosten in te voeren.

Geïnteresseerden kunnen steeds contact opnemen met de auteur van dit artikel via joris.DeWortelaer@Bloom-Law.be



Joris De Wortelaer is Licentiaat in de rechten (1991), Bijzonder Licentiaat in het Sociaal Recht (1992), en houder van diverse postgraduataten waaronder Human Resources Management (UA) en Risk-Management (UA), en genoot verder verschillende analoge opleidingen (Financieel Beleid – UA en Europees Sociaal Recht (Bologna)).

Joris De Wortelaer was gedurende meer dan 20 jaar human resources manager binnen de financiële sector, met eindverantwoordelijkheid inzake sociaal recht, collectieve relaties, compensation & benefits, HR finance, aanvullende pensioen en welzijnsbeleid.

Thans is hij advocaat-vennoot bij Bloom Law, en eveneens assistent aan de rechtsfaculteit van de Vrije Universiteit Brussel, met een focus op rechtsmethodologie en sociaal recht.

Joris De Wortelaer is auteur van diverse publicaties in het sociaal recht, waaronder "*Personeelskosten managen. De juridische methodologie*", "*Nieuwe vormen van financiële participatie*", "*De wet betreffende de werknemersparticipatie in het kapitaal en in de winst van de vennootschappen*", "*Roken in de onderneming*", "*Het rookbeleid in de onderneming*", "*De wet van 26 december 2013 betreffende het eenheidsstatuut*", "*De werkerscoöperatie*", "*Sociale Verkiezingen*".

In 2014 ontwikkelde Joris De Wortelaer samen met professor Van Limberghen (VUB) een diepgaande studie omtrent het toekomstige rechtskader voor de semi-agorale sportbegeleiders. In 2015 bevestigde de Minister van Sport in het Vlaamse Parlement dat deze analyse de basis vormt voor de toekomstige regelgeving.

Samen met G Van Limberghen schreef hij het nieuwe wetsontwerp inzake de semi-agorale sportbegeleiding, dat in de Visietekst van de Vlaamse Regering werd opgenomen.